

Volumen Epistolarum, Qvas Romani Pontifices, Gregorijs III., Stephanvs III., Zacharias I., Pavlvs I., Stephanvs IV., Adrianvs et Pseudopapa Constantinus miserunt & reges Francorum, Carolvm Martellvm, ...

Gretser, Jacob

[München], 1613

Item exemplar Epistolæ eiusdem Papæ, ad Domnum Carolvm Regem, in qua continetur de Parochiis Episcoporum & de eorum sacratione, & de honore Patriciatus Domini Regis & alia capitula. LXXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65166](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65166)

Regina, vestraq; nobilissima prole hic & in futuro sine fine regnare mereamini. Incolumem excellentiam vestram gratia superna custodiat.

*Item exemplar Epistola eiusdem Papa, ad
Domnum Carolum Regem, in qua continetur de Parochiis
Episcoporum & de eorum sacratione, & de ho-
nore Patriciatus Domini Regis &
alia capitula.*

LXXXV.

*Summ. 4.
Bar. &
Cent.*

OMNINO excellentissimo filio, nostro q; spiritali Compatri Carolo, Regi Francorum & Langobardorum, atque Patricio Romanorum. Adrianus Papa. Quanto amoris annisu pro vestro à Deo promotò & ampliato regno feruescimus, tantum in eius præfulgida regali dulcedine & firma stabilitatis constantia permanemus, quanta enim iocunditatis lætitia erga vestram triumphis regalem potentiam cor nostrum exultat, si sermonibus promere voluerimus, nulla, vt opinor, scripturæ propagata sufficere valebit series, neque vllus sermo explicare potest, qualiter de vestris immensis victoriis atque sospitate, crebrò præstolantes nuntios, die noctuque penitus diuinam pro vestra regali præcellentia exoramus clementiam, quatenus regales nectareosque vestros, per fidelissimos Missos, suscipientes affatus, scilicet reuerendissimum & sanctissimum Berneradum Episcopum, nec non Radonem, dilectissimum Protonotarium vestrum, atque Abbatem; reperimus * in eos vestris præcelsis memoriis, pariterque filiaë nostræ dominaë Reginaë, vestraëque nobilissimi prole, simulque
omni

* Ita quidem apographum; sed omnia videntur mendosa;

omni populo vobis à Deo commisso nostris memi-
 nerimus orationibus; freta prorsus quippe existat ve-
 stra à Deo promota regalis præcellentia, quia immen-
 sas pro vobis in Confessione B. Petri, fautoris vestri, iu-
 giter totis viribus, nostris Apostolicis suffragiis inge-
 mentes fundimus preces, vt vbiq; ipse princeps Apo-
 stolorum vos comitans, omnium aduersantium colla-
 sub vestris prosternat pedibus. De nostra verò prospe-
 ritate, quia promittis, gratissimam atq; ineffabilem ha-
 bere lætitiã, sanctæq; spiritualis matris vestræ, Roma-
 næ Ecclesiæ status super vos redundat: nam si aliter,
 quod absit, euenerit, sine vestra difficile est manere
 tristitia, nempe in his certi sumus, quia amat anima
 amantem se, & dilectio compaginat nos, nec dirimere
 eam quispiam valebit, eo quod in vestra prosperitate
 nostra existit lætitiã, & nostram sospitatem vestram
 credimus esse in æuum iocunditatem: & dum iniqui
 ac procaces, qui aduersus matrem vestram, sanctam
 Romanam Ecclesiam, peruersa moliebantur perpe-
 trare, Domino cooperante, cœlorumq; clauigero suf-
 fragante, per vestra laboriosa certamina demoliti ad
 nihilum redacti sunt, in veritate comperimus, quia vt
 vestra regalis potentia depromsit, illæsa cum felicitatis
 gaudio permanens releuata exultat; scriptum quippe
 est: *Qui perseuerauerit vsq; in finem, hic saluus erit.*

legendum
 que reperit
 mus in eis,
 & vestra
 præcella
 memoria,
 pariterq;
 &c. & vestra
 que nobilit
 sine prois,
 simulq; om-
 nis populi
 vobis à Deo
 commisso

Matth. 24.

De cunctis vero quæ per legatos & epistolas nostras
 vestra cognouit excellētia, & ex parte p nostros respō-
 dit Missos, quib. ore fari p̄dixit, liquidius nobis omnia
 innotescētes, solito more, benigne atq; amabiliter eos
 audientes, accommodauim⁹ aures & singillatim reddi-
 dimus congruū aptūq; responsum. Reperim⁹ quippe
 in ipsis regalibus apicibus vestris, nil p deminutione

* ministe-
rijque.

sanctæ Romanæ Ecclesiæ ac Apostolatus nostri, sed magis pro exaltatione & honore * mysterijq; nostri seruanda rectitudine vestram illaborare excellentiâ, ac petere, vt nulla tenus iniquo ori ad eius mendacium præberemus assensum, quia nec terrenarum facultatum ambitio vel quælibet seductio hominum, vos aliquando ab iis, quæ B. Petro Apostolo polliciti estis, separare poterit; sed neq; à nostra charitate vel firma dilectione; cum procul dubio scimus, quòd vestra regalis potentia, quia non pro deminoratione, sed semper pro exaltatione spiritualis matris vestræ, sanctæ Romanæ Ecclesiæ, decertauit, fama in omnem gentem diuulgata sine tenus dedita, atq; exaltata manebit; potius autem nos quæsumus vestram regalem excellentiam vt nullatenus subdolo & homini mendaci, sicut fertis, præbeatis assensum, qui si talia aduersus nos metiens inuentus fuerit, nostris Apostolicis obtutibus, vna cum Misso vestro dirigere dignemini, & si mendax apparuerit, secundum sua peruersa merita, puniatur, sicut polliciti estis clauiculario regni cælorum B. Petro; ita persistere dignemini, quia nostra promissio immutilata atque inconcussa sine quolibet manebit dolo.

Illud autem quod fertis in nostris apicibus reperisse, quod diœceses Langobardorum Episcopi alter alterius inuadentes ac illiciter tenentes in pristino permanerent errore; omnino sicut vobis placabile est, secundum canonum instituta, emendare conamur, quia alterius arripere anhelantes parochias, in periurij reatum incurrunt; Langobardorum regum terminos, atq; censuram seruantes, procul ab obseruatione canonum, in eorum transgressionem labentes, & iur-
gia

gia atq; discordias gignentes in molem incidunt errorum; idcirco Apostolica præuidimus auctoritate, vt, sicut canonicè in decretis eorum consistunt, & quando à nobis ordinantur, olitana consuetudo proclamatur, clerus & plebs consistens Ecclesiæ ciuitatis illius, elegerunt sibi Episcopum illum, sic parochiam eiusdem ciuitatis præ manibus teneat, & si in eorum decretis atque nostræ Apostolicæ ordinationis scriptis Canonice promitur atque statuitur, cur non in eiusdem ciuitatis territorio, vbi ordinatus est, habeat in integro parochiam suam? sed qui terminos antiquorum patrum transgredientes suam conantur immoderationem atq; imperitam adimplere voluntatem, iudiciũ sibi Canonum committunt.

De filia verò Ermenaldi, quæ, veste mutata, iterũ post tergum reuersa, illicitum sortita est matrimonium, nostris directa, vt perhibuistis, obtutibus canonicè iudicanda; prorsus minimè ad nos properauit. Nos omnium Ecclesiarum pastorem curam habentes diuina prædicare præcepta, non finimus de consecrationis vitio, quod in partibus Italiae & Tusciæ per hæresin Simoniacam fit; attamen multis locis non finitur & imò & Rauennatum Ecclesiæ ciuitatis, sicut Missi vestri, vt fertis, vobis retulerunt, assolet fieri: vnde multæ pecuniæ per talem nefandam dationem alienatæ esse cernuntur; vt aurum & argentum iam non habentes & iam ipsæ res Ecclesiarum per Emphyteuses manu conscriptas existant alienatæ, & per nefandam dationem afflicte, & depopulate esse cernuntur. Absit enim à nobis, vt super tales viros, veritate comperta, manus consecrationis imponeremus, sed nec ad audiendum aures inclinarem, etiamsi quælibet nobis potestas

tales acanonistos viros poposcisset consecrari, quia nunquam nos in qualibet electione, nobis inuenimus, nec inuenire habemus; sed neq; vestram excellentiã optamus talẽ rem incumbere, sed qualis à clero & plebe cũctoq; populo electus canonicẽ fuerit; & nihil sit, q; sacro obsit cordi, solita traditione illum ordinamus, nos quippe cum subscriptione decreti à cuncto populo roborati electum suscipientes, & ne videatur viduata morari Ecclesia à proprio rectore, sicut canonũ instituta cẽsuerunt, nostris Apostolicis p̄sentatus, ipsum deducentes electum, enucleatius eum de singulis indagantes capitulis singillatim orthodoxẽ fidei, atq; diuinorũ voluminum, interrogamus an habeat peritiã; & postquã nobis fidelem responsionem edixerit, & à cæteris olitanis capitulis, quæ à sacerdotibus cauenda sunt, mundum se esse perhibuerit, maximẽ hæresi Simoniacã, obtestantes sciscitamur videlicet, aliquam promissionem cuiquam, aut dationem fecerit, quia Simoniacum & contra Canones est; & dum coram omnibus à nobis interrogatur: Respondit; absit, & nos dicimus, tu videris, & si conscij sunt, capiti eorum respiciat periculum. Vnde simili modo sub iuramento in scriptis respondent, nunquam se aliquid accepturos de manus impositione; quanta enim auctoritas B. Petro, Apostolorum principi, eiusque sacratissimæ sedi concessa est, cuiquam non ambigimus ignorari: vtpote quæ de omnibus Ecclesiis fas habeat iudicandi, neque cuiquam liceat, de eius iudicare iudicio, quorumlibet sententiis ligata pontificum, sedes beati Petri Apostoli, ius habebit soluendi, per quos ad vnam Petri sedem vniuersalis Ecclesiæ cura confluit, & nihil vnquam à suo capite dissidet.

Inte-

Interea reperimus, in ipsis regalibus apicibus vestris exaratum, sicut præterito anno vobis direximus, pro hominibus Rauennatibus, Pentapolensibus, de quibus scripsimus, vt eos nobis dirigeretis, sicut Beneuentano duci fecistis, & vt fertis, de parte Apostolatus nostri nihil mali, sed magis quæ bona sunt retulerunt. Sed neq; eis neq; cuilibet homini, vllatenus in nostra aduersitate præberetis consensum, sed statim si tales reperissetis, & hominem & causam ad nostrum iudicium mitteretis; nos ab initio, & vsque in finem, talem erga vestram regalem excellentiam habemus fiduciam, quod pro nullo terreno homine, ab amore & caritate B. Petri, Apostolorum principis, nostraq; dilectione, vt polliciti estis, recedatis; quia & nos in ea, quam vobis polliciti sumus, fide, vsq; in finem permanebimus: Ipsi verò Rauenniani & Pentapolenses, cæterique homines, qui sine nostra absolute ad nos veniunt, fastu superbiæ elati, nostra ad iustitias faciendas contemnunt mandata, & nullam ditionem, sicut à vobis B. Petro Apostolo, & nobis concessa est, tribuere dignantur, tamen fidelissimi vestri præfati Missi, viderunt ipsos Rauennianos, quos vobis præsentauerunt, qualiter nobis in supbia extiterunt; sed quæsumus vestram regalem potentiam, nullam nouitatem in holocaustum, q. B. Petro, sanctæ recordationis, genitor vester obtulit, & vestra excellantia amplius confirmavit, imponere satagat; quia, vt fati estis, honor Patriciatus vestri à nobis inrefragabiliter cõseruatur, etiam & plus amplius honorificè honoratur, simili modo ipse Patriciatus beati Petri, fautoris vestri, tam à sanctæ recordationis Domno Pippino, magno Rege, genitore vestro in scriptis in integro concessus, & à vobis amplius confir-

confirmatus, irrefragabili iure permaneat. Sicut enim vestra regalis excellentia in suis tulit apicibus, minimè ei contrarium videretur, quicumq; de Episcopis aut Comitibus, seu cæteris hominibus partibus vestris, aut nostra iussione complendi, siue propria voluntate ad nos venire voluerint; sed nec non nostræ paternitati displicere rectum est, qualiscumque ex nostris aut pro salutationis causâ, aut quærendi iusticiam, ad vos properauerit, nihil durius vobis exinde apparet; sed sicut vestri homines sine vestra absolute ad limina Apostolorum, neque ad nos coniungunt, ita & nostri homines, qui ad vos venire cupiunt, cum nostra absolute & Epistola veniant; quia sicut nos semper vestros homines suscipientes commonemus, vt in vera fide atq; puritate cordis, totis eorum viribus, in vestro maneant seruitio; ita & vos simili modo, quicumque ex nostris hominibus, ad vos venerint, eos omnino obtestari atque commonere, vestram regalem prudentiam quaesumus, vt sicut genitor vester, sanctæ recordationis, Domnus Pippinus, Magnus Rex, eos B. Petro, eiusque Vicario concessit, & demum excellentia confirmavit, sic ammonere atque obtestari iubeamini, vt nullo modo audeant se in superbiam elationis efferre, quando ad vos properauerunt, sed potius subiecti atque humiles in seruitio B. Petri & nostræ præceptionis maneant subiecti, & hortamini eos; quia omnino in seruitio & ditione B. Petri Apostoli vsque in finem sæculi permanebimus; qui si tales non reperi fuerunt, à vestra excellentia, simulque à nobis maneant correpti.

Et hoc pariter poscimus vestram à Deo protectam regalem potentiam, vt fidelissimos nostros Missos, simulq;